

УДК 336

Бабенко-Левада В.Г.<sup>1</sup>, Цимбал А.С.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. БТЕ-0611 НУ «Запорізька політехніка»

## **СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ: ДИНАМІКА РОЗВИТКУ І ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ**

Страховання життя залишається однією з ключових складових фінансової системи держави, і в Україні воно відіграє важливу роль. Цей вид страхування забезпечує не тільки фінансовий захист громадян у випадку непередбачених ситуацій, але й сприяє накопиченню капіталу для довгострокових заощаджень. Протягом останніх років ринок страхування життя в Україні поступово розвивається, хоча він ще відстає від рівня європейських країн. Водночас, цей сегмент має значний потенціал для подальшого зростання, особливо з огляду на поточні соціально-економічні зміни та виклики, з якими стикається держава.

Коріння страхування життя в Україні сягають радянських часів, коли воно існувало в рамках централізованої економічної системи. Після здобуття Україною незалежності, ринок страхових послуг поступово почав розвиватися відповідно до нових ринкових умов. Уже в 1990-х роках почали з'являтися страхові компанії, які пропонували різноманітні послуги, включно зі страхуванням життя.

Однак справжній імпульс для розвитку страхування життя з'явився лише в 2000-х роках, коли законодавча база в країні стала більш стабільною та чіткою. Важливим кроком на цьому етапі стало прийняття Закону України «Про страхування», який регулював діяльність страхових компаній та встановлював основні принципи їх функціонування. У цей період попит на страхування життя почав зростати, що сприяло формуванню відповідного сегмента ринку.

Протягом 2010-х років страхування життя в Україні демонструвало позитивну динаміку, хоча цей ринок залишався дещо недооціненим з боку населення. За даними Нацкомфінпослуг, до кінця 2019 року страхування життя складало близько 13% від загальної кількості страхових премій в Україні. Це свідчить про поступове зростання інтересу до цієї послуги серед громадян.

Сучасний ринок пропонує кілька ключових видів страхування життя, кожен з яких орієнтований на різні потреби:

- Ризикове страхування життя – передбачає виплати у разі смерті застрахованої особи. Цей тип поліса зазвичай укладається на визначений термін і не включає накопичення капіталу.

- Накопичувальне страхування життя – дає можливість не тільки захисту від ризиків, але й накопичення заощаджень на певний період завдяки інвестиційній діяльності страхових компаній.

- Пенсійне страхування – орієнтоване на формування додаткових пенсійних заощаджень і стає все більш актуальним в умовах демографічної кризи та нестабільної державної пенсійної системи.

- Страхування від критичних захворювань – передбачає виплати у випадку встановлення діагнозу серйозного захворювання. Це страхування стає дедалі популярнішим через високі витрати на медичні послуги.

Незважаючи на позитивні тенденції, ринок страхування життя в Україні залишається відносно малим порівняно з іншими видами страхування. Головними учасниками ринку є як міжнародні, так і вітчизняні компанії, які пропонують широкий вибір страхових продуктів.

Згідно з офіційними даними, обсяг страхових премій у секторі страхування життя збільшується щороку. До кінця 2022 року цей показник перевищив 4 мільярди гривень, що свідчить про зростання довіри населення до страхових компаній та популярність послуги.

Втім, певні фактори стримують розвиток цього ринку. Одним із таких чинників є низький рівень фінансової грамотності населення. Багато людей не усвідомлюють важливості страхування життя або мають недовіру до страхових організацій. Крім того, політична та економічна нестабільність країни негативно впливає на купівельну спроможність громадян і діяльність страховиків.

Попри виклики, ринок страхування життя в Україні має великі можливості для подальшого розвитку. Ось декілька напрямків, які можуть сприяти його зростанню:

- Підвищення фінансової грамотності. Важливим кроком є активне просування фінансової освіти серед населення, щоб пояснити переваги страхування життя та накопичувальних програм.

- Удосконалення законодавства. Створення стабільної законодавчої бази може сприяти підвищенню прозорості ринку, що стимулюватиме довіру до страхових компаній.

- Впровадження нових технологій. Цифровізація страхових послуг (InsurTech) може полегшити процеси укладання договорів, управління полісами та виплат страхових сум, що знизить витрати і підвищить ефективність компаній.

- Розвиток пенсійних і накопичувальних програм. У зв'язку зі змінами в пенсійній системі, такі продукти можуть стати ключовим інструментом фінансової стабільності для громадян.

- Міжнародна співпраця. Співпраця з міжнародними страховими організаціями може допомогти впроваджувати інноваційні підходи на українському ринку.

Отже, страхування життя в Україні, хоча і розвивається поступово, має значний потенціал для зростання в майбутньому. Підвищення рівня фінансової грамотності, вдосконалення законодавства та впровадження новітніх технологій можуть сприяти подальшому розвитку цього сегмента ринку. Враховуючи виклики, з якими стикається українська економіка, страхування життя може стати важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності громадян та зниження соціальних ризиків.

## **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Андрущенко, В. Л., Ткаченко, Н. В. "Страховий ринок України: проблеми і перспективи розвитку". – Київ: КНЕУ, 2018. – 254 с.
2. Закон України "Про страхування". Відомості Верховної Ради України, 2020. № 85. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>